

NOTULEN

Van de **Algemene Ledenvergadering** van de Gepensioneerden Vereniging UWV (GVU),
gehouden te Baarn op **27 maart 2013**

Deelnemers:

Bestuur: mevrouw M. Herinx (*penningmeester*) en de heren M. Passieux (*voorzitter, tevens lid van de Deelnemersraad van het pensioenfonds*), J.W.A.M. Fraza (*tevens lid van de Deelnemersraad van het pensioenfonds*), M. Koopmans (*notulen*) en J.W. Koten (*secretaris*).

Leden: de *dames* H. Beldman, J.C. Bos, E.M.A. van Doorne, D. van Klaarbergen-Van Holland, A.M.N. van der Velden, M.E. van Werkhoven en G. Wiechmann en de *heren* G. de Boer, H.J. Bouwknecht, G. Brouwer, J. van de Bunt, E. Cohen, J.P.M. van Dam, J.H.J. van Dijk, B.J.A. van Eijnsden, T.R. Garritsen, C.J. Heeremans, D.M. Hekscher, R. ten Hoor, H. Huising, A.C. Huizenga (*tevens lid van de Deelnemersraad van het pensioenfonds*), J.C. Janssen, P. de Leeuw van Weenen, J. Knijff, T. Liberton, E.G.L. Loos, A.M.M. Manse, P.C. van Meerten, F.A.J.M. Morselt, J.D. Mostert, A.J. Niessink, A.P. den Nieuwenboer, J.O. Olofsen, K. Osinga, Th.A. van de Oudenalder, F. Oudmaijer, H. Paulissen, W. Praamsma, H.B.J. Rakers, H. Rosing (*tevens lid van het bestuur van het pensioenfonds*), P.J. Rutten, A.J. Slootweg (*tevens lid van de Deelnemersraad van het pensioenfonds*), E. Stadman, A.C.M. Stapel, J.C.F. Stoop, A.J.M. van Straalen, W. van der Ven, J.J.R. van der Weg, P.A. van Willigen, T.P.M. van der Zee (*tevens lid van de Deelnemersraad van het pensioenfonds*), J.P. van Zoelen en J.D.L. Zoetelief.

Afwezig met bericht van verhindering:

De heren L.J.M. van Dijk, A.W.M. Kok (*lid bestuur GVU en tevens lid van het bestuur van het pensioenfonds*) en J.H.E. Paffen (*tevens lid van het bestuur van het pensioenfonds*).

---

1. Opening en vaststelling agenda

De *voorzitter* opent de vergadering en verwelkomt de deelnemers, speciaal de leden die voor het eerst deelnemen aan de ALV van GVU. Vervolgens stelt hij de leden van het bestuur van GVU voor, alsmede de vertegenwoordigers van GVU in het Bestuur en de Deelnemersraad (DR) van het pensioenfonds. In dit verband noemt hij ook de heer P.A. van Willigen, thans nog lid van de DR namens de werknemers, die wellicht ter zijner tijd doorschuift als lid van deze raad namens de gepensioneerden.

Op zijn verzoek worden vervolgens de GVU-leden die het afgelopen jaar zijn overleden met enige ogenblikken stilte herdacht.

Vervolgens stelt hij vast dat de agenda voor deze vergadering ongewijzigd kan worden aangehouden.

2. Verslag van de vergadering van 21 maart 2012

Dit verslag wordt goedgekeurd en vastgesteld met inachtneming van de volgende verbetering:

- punt 13.2, pag. 7: in de tweede regel 'ebstuur' veranderen in **bestuur**.

Naar aanleiding van het verslag

2.1. **Terugblikken en vooruitzien (punt 4. pag. 2&3)**

Mede met het oog op het eventueel invaren van de lopende pensioenen in de komende nieuwe pensioenwetgeving merkt de heer *Bouwknegt* op dat het pensioenfonds Zorg & Welzijn momenteel een pilot uitvoert met betrekking tot het zgn. reële contract. Op zijn vraag of GVU dit pilot volgt, antwoordt de *voorzitter* hiervan persoonlijk wel op de hoogte te zijn. Het pensioenfonds van UWV is hier echter nog niet aan toe. Wel volgt er binnenkort voorlichting aan de DR over het reële contract.

2.2. **Jaarrekening 2011 (punt 6. pag. 3&4)**

De heer *Bouwknegt* merkt op dat de voorzitter hem vorig jaar heeft verwezen naar de website van NVOG naar aanleiding van zijn vragen over de activiteiten van deze koepelorganisatie in relatie tot de kosten. Hij heeft begrepen dat NVOG voor het overgrote deel werkt met vrijwilligers. In dat licht bezien vindt hij de contributie voor deze organisatie vrij hoog. Hij veronderstelt dat de directeur wel een vast dienstverband heeft en zou graag de hoogte van diens honorarium willen weten.

De *voorzitter* antwoordt dat er als gevolg van een scheuring een reorganisatie heeft plaatsgevonden. Daardoor is er momenteel geen directeur in dienst. Door die scheuring heeft een deel van de leden de NVOG de rug toegekeerd en zich verenigd in een nieuwe koepelorganisatie: de Koepel van Nederlandse verenigingen van Gepensioneerden (KNVG). De circa negentig gepensioneerdenverenigingen zijn thans dus verdeeld over NVOG en KNVG. Beide koepelorganisaties zijn qua omvang ongeveer gelijk. Het bureau van NVOG is bezet met slechts één beroepskracht. Het bestuur is onbezoldigd.

De heer *Bouwknegt* vraagt zich af in hoeverre de hoogte van de contributie van NVOG nog reëel is nu de helft van de leden is vertrokken. Hij dringt erop aan dat het bestuur van GVU zich nog eens bezint over de vraag in hoeverre de verhouding tussen de kosten en de activiteiten van NVOG nog realistisch zijn.

De *voorzitter* zegt dit toe.

2.3. **Benoeming nieuwe voorzitter pensioenfonds (punt 13.1. pag. 6&7)**

De heer *Bouwknegt* merkt op dat het bestuur van het pensioenfonds zich op het standpunt stelt te moeten instemmen met de kandidatuur van nieuwe bestuursleden. Hij vindt dit onwenselijk, omdat het neerkomt op censuur. Dit past wel bij de houding van de voorzitter van het bestuur, de heer Hylkema. Om die reden heeft hij in de vorige ALV van GVU ook gewaarschuwd voor de kans dat de werkgever straks bepaalt wie als vertegenwoordigers namens de gepensioneerden in het fondsbestuur zullen worden benoemd.

De *voorzitter* licht toe dat de heer Hylkema als voorzitter van het pensioenfonds inmiddels is opgevolgd door de heer P. Ploegsma, tevens directeur efz van GVU. Deze is aanzienlijk toegankelijker dan zijn voorganger. Duidelijk is in elk geval dat de gepensioneerden, afhankelijk van de getalsverhouding actieven/gepensioneerden, twee bestuursleden en een plv. bestuurslid kiezen uit de lijst van gepensioneerden die zich kandidaat hebben gesteld. Hij zal hier nader op ingaan bij punt 4 van de agenda.

3. Mededelingen en ingekomen stukken

De *voorzitter* stelt vast dat er mededelingen noch ingekomen stukken zijn.

4. Terugblikken en vooruitzien

De *voorzitter* merkt op dat de pensioenen nu al voor het vijfde achtereenvolgende jaar niet zijn *geïndexeerd*. Gelukkig was een korting op de pensioenen tot nu toe niet aan de orde. Hopelijk herstelt de dekkingsgraad zich voor het einde van de herstelperiode: augustus 2014. Is de *dekkingsgraad* op dat moment minder dan 104,3 dan zal alsnog een korting op de pensioenen volgen. Hij vervolgt dat het *rendement op de beleggingen* van het pensioenfonds over 2012 circa 10% bedraagt. Ondanks dit gunstige rendement blijft de dekkingsgraad onder het vereiste niveau. Dit is een gevolg van de door DNB gehanteerde systematiek van de actuele rente. Zolang die rente laag blijft zal ook de dekkingsgraad niet makkelijk kunnen stijgen.

Vervolgens vraagt hij aandacht voor de komende *verkiezing* voor bestuursleden van het pensioenfonds. Thans is het de tweede keer dat ook vertegenwoordigers namens de gepensioneerden kunnen worden gekozen. Mocht voordien GVVU de vertegenwoordigers namens de gepensioneerden in het fondsbestuur benoemen, vanaf 2007 worden deze vertegenwoordigers gekozen vanuit en door de alle gepensioneerden. Dit impliceert dat ook niet-leden van GVVU lid kunnen worden van het pensioenfondsbestuur namens de gepensioneerden. In het verkiezingsreglement was oorspronkelijk opgenomen dat mensen zich weliswaar kandidaat konden stellen, maar dat het fondsbestuur bepaalde wie er al dan niet op de kieslijst zou komen. Dit hing samen met de eisen die DNB aan bestuursleden van pensioenfondsen stelt. Om die reden achtte het fondsbestuur zich zonder verdere argumentatie bevoegd deze handelwijze toe te passen. Namens GVVU heeft hij in een gesprek met de betreffende commissie uit het fondsbestuur aangegeven, dat hier sprake was van onacceptabele censuur. De bestuursleden van het fonds namens de gepensioneerden, waren het hiermee eens, evenals de Deelnemersraad (DR). Kortom, GVVU had een punt. Uiteindelijk is besloten dat iedereen die zich aanmeldt wordt opgenomen op de kandidatenlijst, al zouden kandidaten zich er wel van moeten vergewissen of ze voldoen aan de (deskundigheids)eisen van DNB c.q. de bereidheid hebben daaraan (via studie) te voldoen. Gekozen kandidaten lopen dus de kans uiteindelijk te worden afgewezen door DNB. Dat is hun eigen verantwoordelijkheid, hoewel het ook tot de verantwoordelijkheid behoort van het fondsbestuur iemand pas te benoemen als DNB instemt. Hoe een en ander zich in de praktijk ontwikkelt moet worden afgewacht.

Mevrouw *Klaarbergen* begrijpt hieruit dat DNB benoemingscriteria heeft vastgesteld. Het fondsbestuur moet deze criteria in acht nemen en dat leidt toch tot de vraag of het niet beter is dit vooraf te beoordelen i.p.v. achteraf.

Op de vraag of de eisen van DNB kunnen worden gepubliceerd in de verkiezingskrant antwoordt de *voorzitter* dit niet te kunnen beoordelen. Hij licht toe dat die eisen betrekking hebben op opleidings- en ervaringsniveau, het beschikken over kennis op pensioen- en beleggingsbeleid dan wel de bereidheid zich die kennis eigen te maken. DNB bepaalt of iemand geschikt is c.q. op termijn geschikt zal zijn. De kans bestaat dus dat gekozen kandidaten uiteindelijk niet door de weging van DNB komen.

Mevrouw *Klarenberg* vindt ook dit een vorm van censuur.

De *voorzitter* attendeert erop dat DNB, als toezichthouder, wat betreft de vereiste deskundigheid het totale fondsbestuur in ogenschouw zal nemen. Niet ieder individueel lid heeft dus aan alle eisen te voldoen, mits de vereiste deskundigheid wel aanwezig is binnen het voltallige bestuur.

Mevrouw *Van der Velden* zegt aanwezig te zijn geweest bij de voorlichtingsbijeenkomst van het fondsbestuur. Zij heeft daar vernomen hoe dit bestuur zich voorstelde de verkiezing te regelen, zoals de selectie van kandidaten etc. De door het fondsbestuur aanvankelijk voorgestane werkwijze is terecht van tafel. Mensen die zich kandidaat willen stellen kunnen

de eisen van DNB immers vinden op de website van DNB en aan de hand daarvan zelf nagaan of zij daaraan (kunnen) voldoen. Ook is over deze zaak veel informatie te vinden op de website van het fonds.

Mevrouw *Klaarbergen* merkt op dat op de website van TKP eveneens het nodige over dit onderwerp is opgenomen . Bovendien is het ook mogelijk schriftelijk informatie op te vragen.

De heer *Den Nieuwenboer* zegt zich kandidaat te hebben gesteld. In de brief die hij terzake van het pensioenfonds heeft ontvangen staat dat de gegevens van de gekozen kandidaten en de plv. kandidaat zullen worden voorgelegd aan DNB. Stemt DNB niet in met één of meer kandidaten dan schuiven de overige kandidaten naar gelang het aantal uitgebrachte stemmen een plaats op, net zo lang tot alle plaatsen zijn opgevuld.

De heer *Van Dijk* zegt zich eveneens kandidaat te hebben gesteld. Hij heeft voldoende documentatie ontvangen om te weten waaraan hij begint. Dat geldt voor iedereen die voornemens is zich kandidaat te stellen.

De heer *Bouwknegt* heeft zich eveneens gekandideerd. Los van de eisen van DNB heeft vooral het achterblijven van de indexatie hem hiertoe bewogen.

De *voorzitter* brengt naar voren dat in de verkiezingskrant ook een stukje wordt opgenomen dat hij vanuit zijn positie als voorzitter van GVU heeft geschreven. Hierin dringt hij erop aan vooral te gaan stemmen, bij voorkeur op een kandidaat die ook lid is van GVU, omdat deze viaGVU een extra instrument heeft voor contact met de achterban.

Vervolgens besteedt hij aandacht aan de komende **wijziging van de Pensioenwet**. Daarin zal onder meer sprake zijn van wijzigingen in de governance. Thans is naast het fondsbestuur sprake van de DR en het Verantwoordingsorgaan (VO). Het DR en de VO schuiven ineen en krijgen een wettelijke geregelde adviesbevoegdheid. Daarnaast is, vooruitlopend op de wetswijziging, de Visitatiecommissie (VC), bestaande uit drie externe financiële deskundigen, in januari jl. omgezet in een Raad van Toezicht (RvT). Het VO heeft hierover een positief advies uitgebracht. De leden van de RvT zijn gelijk aan de leden van de VC, maar de bevoegdheden van de RvT strekken verder dan die van de VC. Het fondsbestuur heeft tot vervroegde instelling van de RvT besloten om deze Raad in de gelegenheid te stellen advies uit te brengen bij de benoeming van nieuwe bestuursleden.

Wat betreft de **pensioenregeling** is nog niet bekend of het pensioenfonds UWV zal opteren voor de nominale (= huidige) regeling of voor de reële regeling. De uiteindelijke keuze is een zaak voor de CAO-partners. Hij vervolgt dat het fondsbestuur de premie heeft gemaximeerd op 20%. Om kostendekkend te zijn zou de premie 24% moeten bedragen. De politiek is niet bereid het UWV de middelen te verschaffen om die kostendekkende premie te kunnen betalen. Om die reden is de opbouw van de aanspraken verlaagd van 2,1% naar 1,7% per jaar.

Mevrouw *Wiechmann* merkt op dat deze lagere opbouw ook geldt voor de VUTters.

Op de vraag van de heer *Bouwknegt* of GVU erop zou willen aandringen dat TKP de ontwikkeling van de **dekkingsgraad** tijdig aanpast op de website, antwoordt de *voorzitter* dat hieraan inmiddels al gevolg is gegeven. Afgesproken is dat publicatie van dit cijfer zal telkens zal plaatsvinden in het midden van de maand, volgend op de maand waarop het cijfer betrekking heeft. Het meest recente cijfer betreft dus februari jl. De dekkingsgraad kwam toen uit op 99,7. Dit cijfer ligt boven de marge waarop op dit moment afstemming aan de orde is, maar blijft achter bij het herstelplan.

Hij stelt vervolgens vast dat er met betrekking tot dit agendapunt verder niets meer is te vermelden en constateert dat er ook geen vragen meer zijn betreffende de besproken onderwerpen.

5. Jaarverslag secretariaat

Op de vraag van de *voorzitter* of er naar aanleiding van het jaarverslag nog vragen of opmerkingen zijn, stelt de heer *Ten Hoor* voor alle stukken van GVVU op de website te plaatsen.

De *voorzitter* antwoordt dat het actueel houden van een website veel tijd en moeite vergt. Vooralsnog dient de website uitsluitend om van ons bestaan blijf te geven. Daarnaast speelt een rol dat een groot aantal leden van GVVU geen computer heeft. Om alle leden te kunnen bereiken zal GVVU de stukken dus deels ook altijd schriftelijk moeten verspreiden.

De heer *Bouwknegt* zou graag willen weten om welke redenen 23 leden het lidmaatschap hebben beëindigd.

De *voorzitter* antwoordt dat men hiertoe overgaat uit financiële overwegingen of omdat men niet vindt wat men zoekt. Ook betreft het hier leden die zijn overleden. Vaak ook geschiedt opzegging zonder opgave van redenen.

6. Jaarrekening 2012

De *voorzitter* constateert dat de jaarrekening 2012 geen aanleiding vormt tot het maken van opmerkingen of het stellen van vragen.

7. Verslag kascommissie

De heer *Van Eijsden* deelt mee op 18 februari jl. samen met de heren De Ruiter en De Leeuw van Weenen de financiële stukken te hebben gecontroleerd en in orde te hebben bevonden. Hij stelt dan ook voor het bestuur décharge te verlenen.

De *voorzitter* stelt vast dat de ALV het advies van de kascommissie opvolgt, zodat de jaarrekening 2012 ongewijzigd is goedgekeurd en vastgesteld.

8. Benoeming leden kascommissie

Conform de gangbare procedure worden de heren Van Eijsden en De Leeuw van Weenen herbenoemd en treedt de heer De Ruiter uit. In zijn plaats wordt benoemd de heer W. van der Ven.

9. Vaststelling begroting 2013

Onder verwijzing naar de nieuwe post **vergoeding administratie** licht de *voorzitter* toe dat mevrouw Herinx al jarenlang bestuurslid annex penningmeester is en naast de financiële administratie ook de ledenadministratie verzorgt. Daar haar pensioen is afgekocht heeft zij geen binding meer met het pensioenfonds UWV. Zij heeft dan ook besloten haar bestuurlijke functie neer te leggen, maar is wel bereid de door haar uitgevoerde taken te continueren. Het bestuur is hier heel blij mee en heeft besloten haar voor haar werkzaamheden de maximale fiscaal vrijgestelde vrijwilligersvergoeding toe te kennen. Voor het jaar 2013 bedraagt deze vergoeding € 1.500.

De heer *Bouwknegt* vindt dit heel passend, zeker in vergelijking met de kosten voor NVOG die voor 2013 zijn begroot op € 4.000, ofwel ruim €4 per lid van GVU. Hij blijft zich afvragen of dit geld wel nuttig wordt besteed, te meer daar GVU voor 2013 een negatief saldo verwacht van € 850.

Wat betreft de kosten van NVOG merkt hij op dat in mei de ALV van NVOG zal worden gehouden. Dat is een gelegenheid om vragen over de contributie te stellen.

In de laatstgehouden najaarvergadering van NVOG is in elk geval besloten de contributie niet te verhogen.

Onder verwijzing naar punt 4 van dit verslag merkt mevrouw *Klaarbergen* op dat thans sprake is van twee koepels. Het lijkt haar raadzaam te bezien wat elk van deze beide koepels aan contributie rekent en mede op basis daarvan een keuze te maken wat betreft de aansluiting van GVU.

De *voorzitter* stelt vervolgens vast dat de begroting ongewijzigd wordt goedgekeurd.

10. Vaststelling contributie 2014

Op voorstel van de *voorzitter* wordt besloten de contributie voor 2014 te handhaven op het huidige niveau: € 12 voor het gehele jaar.

De heer *Bouwknegt* merkt op dat vorig jaar is besloten tot contributieverhoging zonder acceptgiro. Op zijn vraag of dit naar wens is verlopen, antwoordt de *voorzitter*, dat de inning moeizamer is verlopen dan in voorgaande jaren. Er bleek meer gerappelleerd te moeten worden. Sommige leden hebben nog steeds niet betaald.

11. Bestuursverkiezing

Onder verwijzing naar de brief d.d. 21 februari 2013, gericht aan de leden die zich hebben opgegeven voor de ALV van heden, memoreert de *voorzitter* dat de heer J.W. Korten aftreedt als bestuurslid/secretaris en niet herkiesbaar is. De heer A.J. Slootweg is bereid zitting te nemen in het bestuur. Voorts treedt, zoals reeds aangegeven bij punt 9 van dit verslag, mevrouw M. Herinx terug als bestuurslid/penningmeester. Daar van de zijde van de leden geen voorstellen zijn gekomen stelt hij voor de heer Slootweg te benoemen tot bestuurslid en stelt vast dat de vergadering hiermee instemt.

De heer Korten, die bestuurslid was vanaf 2005, zegt hij dank voor diens inzet en hij overhandigt hem een attentie. Ook mevrouw Herinx ontvangt een attentie.

Vervolgens deelt hij mee dat het bestuur heeft besloten de heer Koopmans te benoemen tot secretaris en de heer Slootweg tot penningmeester. De dagelijkse werkzaamheden blijven echter berusten bij mevrouw Herinx, zoals ook aangegeven bij punt 9 van dit verslag.

12. Wat verder ter tafel komt

Er worden geen punten aan de orde gesteld.

13. Rondvraag

13.1. **Statuten**

Het is de heer *Bouwknegt* opgevallen dat er in het verleden een statutenwijziging heeft plaatsgevonden die het mogelijk maakt dat begunstigers lid en zelfs bestuurslid kunnen worden van GVU. Hij vindt dit een eigenaardige bepaling en verzoekt het bestuur dit nog eens te bezien.

De *voorzitter* licht toe dat deze bepaling ooit is opgenomen, omdat bij de oprichting er mensen die graag lid wilden worden, maar niet voldeden aan de vereisten. Als voorbeeld noemt hij een van de directeurs GAK, die ABP verzekerd was. Bij het opnemen van het betreffende artikel in de statuten is de notaris uitdrukkelijk gevraagd naar eventuele risico's.

Die zijn er niet, omdat de ALV bepaalt wie er lid mag worden van het bestuur. Naar sprekers oordeel is er dan ook geen aanleiding deze bepaling te schrappen.

13.2. Opbrengst vakantiehuisjes

De heer *Garritsen* brengt naar voren dat de vakantiehuisjes van GAK/UWV zijn verkocht en dat de opbrengst zou zijn gestort in de kas van het pensioenfonds. Graag zou hij vernemen of dit correct is en zo ja om welk bedrag het hier gaat.

De *voorzitter* bevestigt dat die opbrengst inderdaad in de kas van het pensioenfonds is gestort, waaraan de heer *Rosing* toevoegt dat het hier gaat om een bedrag van Eur 2,5 a 3 miljoen.

13.3. Cursus bestuurder pensioenfonds

Op de vraag van de heer *Zoetelief* of het bestuur op de hoogte is van het feit dat Nijenrode een cursus geeft voor bestuurders van pensioenfonds, antwoordt de *voorzitter* dat hem dit bekend is. De nieuwe voorzitter van het pensioenfonds, de heer Peter Ploegsma, volgt deze cursus.

14. Sluiting

Na te hebben vastgesteld dat er verder geen vragen of opmerkingen meer zijn zegt de *voorzitter* de deelnemers dank voor hun inbreng en sluit de het officiële gedeelte van deze ALV. Na de pauze zal de heer Marcel Snijders, directeur van het bestuursbureau van het pensioenfonds, ingaan op relevante ontwikkelingen op pensioenterrein en in het bijzonder met betrekking tot het pensioenfonds UWV.

PAUZE

Presentatie Pensioenfonds UWV voor de Gepensioneerdenvereniging UWV

De *voorzitter* heropent de vergadering en verwelkomt de heer Snijders, die hij vervolgens het woord geeft.

In zijn inleiding, die hij verzorgt aan de hand van een powerpointpresentatie, gaat de heer *Snijders* in op de organisatie van het pensioenfonds, het fondsbestuur, het bestuursbureau, de financiële situatie van het fonds en het jaarplan 2013.

Met betrekking tot het *fondsbestuur* zet hij uiteen dat sprake is van negen bestuursleden:

- drie leden namens de werkgever;
- vier leden namens de (gewezen) deelnemers en
- twee leden namens de (pre)pensioengerechtigden.

Hij vervolgt dat per 1 juli 2013 een aantal nieuwe bestuursleden moet aantreden, te weten twee leden namens de (gewezen) deelnemers en twee leden namens de (pre)pensioengerechtigden. Daartoe worden binnenkort verkiezingen gehouden.

Komend op het *bestuursbureau* licht hij toe leiding te geven aan een secretariaat en drie sectoren:

- Finance & control;
- Strategy & Risk management (waaronder ook het assetmanagement ressorteert) en
- Pensioenbeheer (incl. de juridisch adviseur pensioenzaken).

De kosten van het Bestuursbureau bedragen ca. € 700000 per jaar. Dit komt neer op 4 basispunten (0,04%) van het belegd vermogen van het fonds.

Aangaande de financiële situatie gaat hij eerst in op (de opbouw van) de dekkingsgraad:

	2012	2011
	%	%
<i>Dekkingsgraad per 1 januari</i>	<i>100,4</i>	<i>105,2</i>
<i>Effect premies</i>	- 0,3	0,4
<i>Effect uitkeringen</i>	0,0	0,2
<i>Effect toeslagverlening</i>		0,0
<i>Effect rentetermijnstructuur voorziening pensioenverplichting</i>	- 9,6	- 14,6
<i>Effect overgang RTS naar UFR</i>	2,9	0,0
<i>Effect beleggingsresultaat (inclusief renteafdekking)</i>	8,0	10,5
<i>Effect aanpassing levensverwachting</i>	- 1,0	0,0
<i>Effect overige oorzaken</i>	- 0,6	- 1,3
<i>Dekkingsgraad per 31 december</i>	<i>99,8</i>	<i>100,4</i>

Hij vervolgt dat sprake is van een *herstelplan*, dat loopt tot augustus 2014. De premie is gemaximeerd op 20%, waardoor ook de opbouwpercentages zijn verlaagd met 20% (2006: 2,1% naar 1,67%; 2005: 1,8% naar 1,43%). Er kon geen indexatie plaatsvinden per 1 januari 2013, maar een korting/verlaging van opgebouwde aanspraken/ingegane pensioenen was niet aan de orde.

Het *jaarplan 2013* telt 37 geprioriteerde activiteiten, die niet allemaal kunnen worden opgepakt in 2013. Om die reden heeft het fondsbestuur een nadere prioritering aangebracht. Mede in dit verband zal sprake zijn van een uitbreiding van het bestuursbureau.

Op de vraag of het niet verstandiger is het fonds onder te brengen bij een verzekeringsmaatschappij, antwoordt de heer *Snijders* dat deze weg is uitgesloten. Het fonds gaat van rechtswege over naar het ABP als mocht worden besloten de pensioenregeling niet langer zelf uit te voeren. Los daarvan hanteren verzekeringsmaatschappijen een winsttoegmerk. Daardoor zijn ze verplicht een dekkingsgraad van 200% aan te houden. Daar staat tegenover dat de rechten wel zijn gewaarborgd. In kwaliteit is een verzekeringsmaatschappij dus zekerder, maar de prijs is aanzienlijk hoger.

Op de vraag of er, ondanks de kwalitatief hoogwaardige bezetting van het bestuursbureau, er in financieel opzicht iets mis zou kunnen gaan, zoals bijv. bij SNS Bank (vastgoedportefeuille) antwoordt de heer *Snijders* dat een zeker risico nooit is uit te sluiten. Dit neemt niet weg dat qua beleggingsbeleid veiligheid prevaleert. Het overgrote deel van de beschikbare middelen, n.l. 60% is belegd in (meest Nederlandse) staatsobligaties. Er is noodzakelijkerwijze echter ook sprake van derivaten. Hij benadrukt dat ter zake van het gevoerde financiële beleid sprake is van een goede controle door DNB, als ook door het bestuur en de Raad van Toezicht van het fonds.

Hij vervolgt dat de bemensing van het bestuursbureau afhankelijk is van de complexiteit in de beheersing van de beleggingen. Naarmate die complexiteit toe neemt zal er behoefte bestaan aan uitbreiding met deskundige medewerkers.

De heer *Bouwknegt* vraagt in welke mate het renterisico is afgedekt.

De heer *Snijders* antwoordt dat dit risico strategisch voor 60% is afgedekt, maar dat het feitelijke percentage varieert: in 2011 was dit risico bijv. voor 100% afgedekt. Hij benadrukt dat wat betreft de toekomst de financiële situatie van het fonds ongezond is. Per 31 december jl. bedroeg de dekkingsgraad 99,8%. Volgens het herstelplan moet het 105% zijn. Om in het kader van dit herstelplan op koers te blijven zou de dekkingsgraad met 3% moeten toenemen. Zo niet dan volgt afstempeling. Duidelijk is dat indexering er de komende jaren niet inzit. Op de vraag of het bereiken van de 65-jarige leeftijd nog steeds het uitgangspunt is bij de bepaling van deze gegevens, antwoordt de heer *Snijders* dat het pensioenreglement daar inderdaad nog steeds van uitgaat. Duidelijk is dat het reglement in dit opzicht moet worden aangepast. Gaat de pensioengerechtigde leeftijd naar 67 jaar dat zal enerzijds sprake zijn van een langere opbouwperiode en anderzijds van een kortere uitkeringsperiode. Duidelijk is dat dit leidt tot een gunstig effect op de financiële positie van het fonds.

De heer *Bouwknegt* informeert of wat betreft de gehanteerde sterftetafels wordt uitgegaan van reële cijfers of van de tabel van de actuaris.

De heer *Snijders* antwoordt dat het bij de sterftetafels gaat om een (statistische) inschatting op langere termijn. Uitgangspunt zijn de reële cijfers. Deze lopen echter vrijwel in de pas met de tabel van de actuaris. Zonodig vindt herziening jaarlijks plaats, maar in ieder geval elke vijf jaar. Duidelijk is wel dat de mensen thans gemiddeld ouder worden dan voorheen.

Naar aanleiding van de opmerking dat er een situatie dreigt waarin de jeugd moet betalen voor de ouderen zet de heer *Snijders* uiteen dat dit nu al het geval is. Er kan geen sprake zijn van een gegarandeerd pensioen nu de werkgever de premie heeft gemaximaliseerd op 20% van de loonsom. Het risico ligt bij het fonds.

De vraag van de heer *Garritsen* of de opbouw van het pensioen met ingang van dit jaar is verlaagd beantwoordt de heer *Snijders* bevestigend. Hij licht toe dat deze maatregel, naast het achterwege laten van de indexatie, noodzakelijk is met het oog op de precare financiële situatie van het fonds.

Wat betreft het passeren van de jongeren attendeert de heer *Bouwknegt* erop dat er in het verleden sprake is geweest van een (te) hoge opbouw tegen te weinig premie. Daaruit kan worden afgeleid dat de ouderen in het verleden dus wel iets hebben teruggedaan voor de jongeren.

Refererend aan de storting van 20% van de loonsom door de werkgever merkt de heer *Garritsen* op dat als gevolg van de reorganisatie van het UWV de loonsom steeds lager wordt, zodat ook de premieopbrengst navenant afneemt.

De heer *Snijders* bevestigt dit en voegt hieraan toe dat daardoor ook de rechten afnemen. Hoe jonger de generatie werkenden is des te groter het herstellvermogen van het fonds.

Inhakend op de vraag waarom DNB de actuele rente aanhoudt bij de bepaling van de dekkingsgraad, terwijl vroeger als vaste rekenrente 4% werd gehanteerd licht de heer *Snijders* toe dat de DNB enkele jaren geleden besloot tot hantering van de actuele rente, omdat die rente als de meest realistische basis werd gezien voor het bepalen van de verplichtingen.

Tegelijkertijd werd bepaald dat in geval van 'risicoloos' beleggen een dekingsgraad volstaat van 105%. Bij deze dekingsgraad hoeft dan geen afstempeling plaats te vinden, maar kan ook niet worden geïndexeerd.

De heer *Ten Hoor* merkt op dat het rendement op risicoloze staatsleningen de facto de rekenrente is. Volgens diverse economen zou 2005 als uitgangspunt moeten worden genomen. Hij vervolgt dat thans de geldpersen maximaal draaien, maar dat het desondanks niet lukt de economie aan te jagen. Op lange termijn wordt een inflatie van 2 tot 3% verwacht. Het niet indexeren, zoals nu al jaren gebeurt, is in feite ook een vorm van afstempelen. Ook het toenemende aantal ontslagen heeft een negatief effect; meestal betreft het jongeren, zodat het vooral ouderen zijn die doorwerken. Hij heeft begrepen dat de indexatieambitie van het fondsbestuur op 80% staat.

Volgens de heer *Snijders* is daarvan, gelet op de ontwikkeling van de prijs- en loonindex, 33% gerealiseerd. Los van het effect van eventuele afstempeling hoeft er gedurende een lange reeks van jaren waarschijnlijk niet te worden gerekend op indexatie. Gelet op de huidige situatie is de indexatieambitie van het fondsbestuur dan ook niet waar te maken. Dat is ook meegedeeld aan de CAO-partijen. Toezeggingen van voormalige werkgevers zijn momenteel niet te realiseren. Dat heeft het pensioenfonds ook duidelijk aangegeven.

Op de vraag welk risico het fonds loopt nu als gevolg van de binnenkort te houden verkiezingen nieuwe leden in het fondsbestuur plaats zullen nemen, antwoordt de heer *Snijders* dat het over het algemeen gunstig is dat vers bloed aantreedt in het fondsbestuur. Uiteindelijk moet het fondsbestuur de koers bepalen. Het bestuursbureau heeft tot taak te zorgen dat dit beleid wordt uitgevoerd.

Naar aanleiding van de opmerking dat de werkgever iets zou moeten doen aan de situatie dat in het kader van solidariteit jeugdigen voor ouderen betalen, lager betaalden de hoger betaalden subsidiëren (backservice) en de mannen de vrouwen subsidiëren, licht de heer *Snijders* toe dat er een partij is ingehuurd om ter zake nader beleid te ontwikkelen. De vraag is inderdaad of het hanteren van een doorsneepremie wel eerlijk is. In het verlengde daarvan speelt het probleem hoelang de solidariteit hier nog is te handhaven.

Op de vraag of het niet voordeliger is de activiteiten van het bestuursbureau volledig uit te besteden aan commerciële partijen antwoordt de heer *Snijders* dat het enerzijds goedkoper is bepaalde activiteiten zelf te verrichten en anderzijds als noodzakelijk wordt gezien fundamentele kennis zelf in huis te hebben, vooral wat betreft de opbouw en het beheer van het vermogen. Het fondsbestuur acht het van belang zelf in het oog te kunnen houden dat kosten en baten goed met elkaar in overeenstemming zijn.

De *voorzitter* stelt vast dat er verder geen vragen meer zijn. Hij zegt de heer *Snijders* dank voor diens toelichting op de relevante ontwikkelingen van het pensioenfonds en zijn heldere beantwoording van de vragen. De heer *Snijders* ontvangt een attentie als blijk van waardering voor zijn boeiend verhaal. Na te hebben meegedeeld dat de volgende algemene ledenvergadering zal worden gehouden op woensdag 26 maart 2014 (in principe in dezelfde locatie als vandaag) sluit hij de vergadering.

NB: voormelde datum voor de volgende ALV blijkt om een aantal redenen minder geschikt te zijn. Daarom heeft het bestuur besloten die datum te wijzigen in **2 april 2014**.

15 mei 2013 M.K.